

כְּאוֹתָם שִׂיּוּדְעִים אֶת סוּד רְבוּנָם וַיּוֹדְעִים לְדַבֵּק בָּהֶם בְּכָל יוֹם. עַל אֱלוֹ כְּתוּב (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים וְזוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ. מַה זֶה לְמַחֲכָה לּוֹ? כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לב) חֲכָה אֶת אֵיּוֹב בְּדַבְרָיו. וְאֵלוֹ הֵם שְׂדוּחִיקִים לְדַבֵּר שֶׁל חֲכָמָה וּמְדִיקִים אוֹתָהּ וּמְחַפִּים לְדַעַת אֶת בְּרוּר הַדְּבָר, וְהֵם מְפָרִים לְרְבוּנָם. אֵלוֹ הֵם שֶׁרְבוּנָם מִשְׁתַּבַּח בָּהֶם בְּכָל יוֹם. אֵלוֹ הֵם שֶׁנִּכְנָסִים בֵּין עֲלוּיוֹנִים קְדוּשִׁים, וְאֵלוֹ נִכְנָסִים בְּכָל הַשְּׁעָרִים שֶׁלְמַעֲלָה, וְאֵין מִי שִׁימְחָה בְיָדָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בֹּא רְאֵה, אֲבָרְהָם נִכְנָס לְדַעַת וְלַהֲדַבֵּק בְּרְבוּנוֹ כְּרֹאוֹי לְאַחַר שֶׁהִקְדִּים אֶת מַעֲשָׂיו שֶׁבְּרֵאשׁוֹנָה, וְזָכָה לְאוֹתָם הַיָּמִים הָעֲלוּיוֹנִים, וְהַתְּבַרֵּךְ מֵהַמְּקוֹם שֶׁכָּל הַבְּרֻכּוֹת יוֹצְאוֹת מִשָּׁם, שֶׁכְּתוּב וְה' בְּרַךְ אֶת אֲבָרְהָם בְּכָל. מַה זֶה בְּכָל? הַמְּקוֹם שֶׁל הַנְּהַר שֶׁאֵין פּוֹסְקִים מִיָּמֵינוֹ לְעוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, בֹּא רְאֵה שֶׁאֲבָרְהָם לֹא רָצָה לְהִתְעַרֵּב עִם גִּשְׁוֹת הָעוֹלָם וְלַהֲדַבֵּק בְּשֶׁאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מִשּׁוֹם שֶׁגִּשְׁוֹת שֶׁאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת הֵם מְטַמְּאוֹת אֶת הַגְּבֻרִים שֶׁלָּהֶם וְלֹאֹתָם שֶׁנִּדְבָּקִים בָּהֶם. מִשּׁוֹם שֶׁכְּשֶׁאֲבָרְהָם יָדַע אֶת הַחֲכָמָה, יָדַע הָעֶקֶר וְהַשֶּׁרֶשׁ, וּמֵאִיזָה מְקוֹם יוֹצְאוֹת וּמִשׁוֹטְטוֹת רִחוּת טְמֵאוֹת בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן הִשְׁבִּיעַ אֶת עַבְדּוֹ שֶׁלֹּא יִקַּח אִשָּׁה לְבָנוֹ מִשֶּׁאֵר הָעַמִּים.

מִדְּרַשׁ הַנֶּעְלָם

וַיְהִי. רְבוּתֵינוּ פִתְחוּ בְּפִסְקֵי הַזֶּה (שיר ז) לְכָה דוּדֵי נִצָּא הַשְּׂדֵה נְלִינָה בְּכַפְרִים. שְׁנוֹ רְבוּתֵינוּ, הַיּוֹצֵא לְדָרְךָ יִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת:

פְּנִימָאָה בְּכָל אֵינּוֹן כְּאֵינּוֹן דִּידְעֵי רְזָא דְמֵאֲרִיהוֹן וַיְדַעֵי לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ בְּכָל יוֹמָא, עַל אֲלִין כְּתִיב, (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים וְזוֹלָתָךְ, יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ.

מֵאִי לְמַחֲכָה לּוֹ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (איוב לב) חֲכָה אֶת אֵיּוֹב בְּדַבְרָיו. וְאֲלִין אֵינּוֹן דִּדְחִקִין לְמַלְהָ דְחֲכָמְתָא, וְדִיִּיקִין לָהּ, וּמְחַפְּאֵן לָהּ לְמַנְדַּע בְּרִירָא דְמַלְהָ, וְאִשְׁתַּמוּדְעָא לְמֵאֲרִיהוֹן, אֲלִין אֵינּוֹן דְמֵאֲרִיהוֹן מִשְׁתַּבַּח בְּהוֹן בְּכָל יוֹמָא, אֲלִין אֵינּוֹן דְעֵאלִין בֵּין עֲלֵאִין קְדִישִׁין, וְאֲלִין עֲלֵאִין כָּל תְּרַעֵי דְלְעִילָא וְלִית מָאן דִּימְחֵי בִידְהוֹן, זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֵתֵי.

תָּא חֲזִי, אֲבָרְהָם עָאֵל לְמַנְדַּע וְלַאֲתַדְבְּקָא בְּמֵאֲרִיָּה פְדָקָא יְאוֹת לְבַתֵּר דְאֶקְדִּים עוֹבְדוֹי בְּקְדָמִיתָא, וְזָכָה בְּאֵינּוֹן יוֹמִין עֲלֵאִין, וְאַתְבְּרַךְ מֵאֲתֵר דְכָל בְּרַכָּאֵן נְפָקֵי מִתְמָן, דְכְּתִיב וַיִּי בְרַךְ אֶת אֲבָרְהָם בְּכָל. מֵאִי בְּכָל. אֲתֵר דְנִהְרָא דְלֵא פְסָקֵי מִיָּמוֹי לְעֵלְמִין.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא תָא חֲזִי, דְאֲבָרְהָם לֹא בְעָא לְאַתְעַרְבָא בְּנָשֵׁי עֵלְמָא וְלַאֲתַדְבְּקָא בְּשֶׁאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, בְּגִין דְנִשְׁפִּיא דְשֶׁאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת אֵינּוֹן סָאֲבִין לְגוֹבְרִיָּהוּ וְלֵאֵינּוֹן דְמִתְדַּבְּקִין בְּהוֹן, בְּגִין דְכַד אֲבָרְהָם יָדַע חֲכָמְתָא, יָדַע עֲקָרָא וְשֶׁרֶשָׁא וּמָאֵן אֲתֵר נְפָקֵי וְשִׁטְיִין רוּחֵי מְסָאֲבִין בְּעֵלְמָא, וְעַל דָּא אוּמֵי לְעַבְדֵיהּ דְלֵא יִסַּב אֶתְתָא לְבְרִיָּה מִשֶּׁאֵר עַמִּין.

מִדְּרַשׁ הַנֶּעְלָם

וַיְהִי. רְבִנָן פְּתַחֵי בְּהַאי קְרָא, (שיר השירים ז) לְכָה דוּדֵי נִצָּא הַשְּׂדֵה נְלִינָה בְּכַפְרִים. תְּנִי רְבִנָן הַיּוֹצֵא לְדָרְךָ יִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת, תְּפִלָּה שֶׁהִיא חוֹבָה שֶׁל יוֹם.